

Piirkond ootab Virumaa südamesse sellel suvel senisest enam küllastajaid

Virumaa Koostöökogu piirkonna turismiettevõtjate võrgustik, mille tulemusena sündis kaubamärk Virumaa Süda, samuti piirkonda tutvustav veebikülj ja jalgrattamarsruudid, loodab sellel suvel lõigata esimesi vilju ja tuua piirkonda senisest enam külalisi.

Virumaa Koostöökogu kutsus enam kui aasta tagasi ellu turismivõrgustiku, millega oodati liituma kõiki piirkonna turismiettevõtjaid, kelle koostöös kaardistati piirkonna turismiteenused ja vaatamisväärsused, aga ka turismivaldkonna plusid ja miinused, mille likvideerimiseks pandi kokku turismitoote kontseptsioon ja kahe aasta tegevuskava.

Suur osa tehtud

“Kõige olulisem on see, et oleme kokku koondanud turismiteenusi pakkujad ja innustanud neid koostööd tegema,” tõi MTÜ Virumaa Koostöökogu juhatuse liige Valdek Haugas välja suurima turismivõrgustikuga sündinud plussi, mis paneb piirkonna väikesed tegijad ühiselt turundustegevustesse panustama ja muudab omavahelise konkureerimise üksteise täiendamiseks.

Suuremad asjad, mis eelmise programmiperioodi jooksul valmis said, olid piirkonna kaubamärgi Virumaa Süda sünd ja kodulehe virumaasuda.ee loomine, kuhu koondatakse kogu piirkonna turismiinfo ja kus võrgustiku liikmed saavad ise jooksvalt infot lisada.

Lisaks oli veel terve rida ühisettevõtmisi, millest

olulisim oli osalemine turismimessil TourEst, kus Virumaa Koostöökogu piirkonna väikesed turismiettevõtted ühiselt oma infot jagasid. “Aga vähem tähtsad ei ole ka meie õppereisid, kus käime vaatamas teisi sarnaseid koostöövõrgustikke Eestis, näiteks Sibulateed, Romantilist Rannateed, Setomaa Külävüüd või Läänemaa turismiettevõtteid,” tõdes Haugas, et koostöövõrgustiku käimashoidmiseks on oluline selle liikmed kokku tuua. Igalt reisilt on võimalik midagi põnevat õppida ja tänu teiste kogemustele vigadest hoiduda.

“Analüüsisime just seda, mis meil tegevuskavast tehtud sai ja millised tegevused veel tegemist tahavad ning tuleb tunnistada, et see pool, mis puudutab turundustegevusi, on väga hästi täidetud. Ehk administratiivne pool jäi tagaplaanile, kuid uuel perioodil saame selle senisest enam fookusesse tõsta,” ütles Haugas.

Ühine viidasüsteem

Üks oluline asi, mis turismivõrgustiku tegevuskava koostamisel esile tõsteti, oli viitade paigaldamine. Ehkki probleemi tunnistasid pea kõik võrgustiku liikmed, sellega reaalselt tegeleda ei

Virumaa Süda kaubamärgi alla koondunud turismiobjekte ja teenuseid tutvustati turismimessil TourEst.

jõutud või ei tundunud see antud hetkel nii oluline. See on Haugase hinnangul üks asi, mis uuel perioodil tuleb kindlasti tähelepanu alla võtta.

Viitade paigaldamine on keerulisem seetõttu, et seal peab olema koostööpartneriks maanteeamet, kellel on viitade paigaldamiseks omad piirangud. Liiklusmärkide paigaldamiseks napib raha, reklaamviitade paigaldamisel on liiklusohutuspiirangud, mis viivad viidast teest liialt kaugele, et sõitjad neid märkaksid.

“Üks sellise võrgustiku pluss on see, et erinevate partneritega saab ühiselt kergemini kokkuleppele kui üksikult,” tunnistas Haugas, et lisaks maanteeametile on ka teisi riigime-

teid, kellega koostööd teha tuleks. Nii näiteks haldab RMK mitmeid turismiobjekte ja matkaradu, aga hooldab ka nende juurde viivaid teid. Samuti on võrgustikul oluline roll suhtluses omavalitsustega.

Viitade paigaldamist ootavad nii looduses olevad jalgrattamarsruudid kui olulisemad vaatamisväärsused. Lisaks peaksid võrgustiku liikmed saama märgistatud Virumaa Süda logoga, et külalised nad ära tunneksid.

Ühe olulise teemana tuleb uuel perioodil tegeleda ka piirkonnas pakutavate teenuste kvaliteediga, et Virumaa Süda poleks mitte pelk turundusmärk, vaid ka kvaliteedimärk, millele küllastaja võiks kindel olla.

Esimesed tulemused

Kui turismivõrgustiku käimalkamist alustati sisuliselt eelmise aasta turismiperioodi ajal ning suur osa tegevusi oli tollal valmis ainult paberil, siis sellel aastal peaks olema käes aeg, kus võiksid tulla esimesed tulemused. “Meie suur eesmärk on ju see, et külalised käiksid piirkonnas ja jätkaksid siia teatud koguse raha, mis omakorda läheb taas piirkonna arendamisse,” ütles Haugas.

Tulemust tasub oodata juba ainuüksi sellepärast, et kui Virumaa Koostöökogu meetmed olid väga turismisuunalised, siis nüüd saavad valmis kõik need objektid, mis eelmisel perioodil toetust said, mistõttu kasvab

teenuste hulk ja kvaliteet. Näitena tõi Haugas välja Ojasaare golfväljaku külaliste vastuvõtuhoone.

Pärast Kohtla valla liitumist on piirkond saanud juurde mitu olulist turismiobjekti. Nii on sellega liitunud nii Kukuruse polaarmõis ning Valaste kohvikut ja puhkeküla arendav OÜ Furmentum. Vaatamisväärsustest on lisandunud mitu mõisa, samuti Valaste juga ja pankrannik.

Võrgustik ootab endaga liituma ka neid ettevõtteid ja organisatsioone, kes on turismiteenusi pakkujate seotud, kuid ei kuulu Virumaa Koostöökogusse. Samas annab liikmeks olemine eeliseid, et pääseda oma infoga piirkonda kajastavatesse trükistesse.

Noori õhutatatakse rahastamisvõimalusi ära kasutama

Virumaa Koostöökogu tahab uuel perioodil õhutada noori senisest enam neile suunatud rahastamismeetmeid kasutama, kasvatades sel moel noorte ettevõtlikkust.

Virumaa Koostöökogu, kelle jaoks piirkonna noored on olnud üks olulisemaid prioriteete juba Leaderi tegevuse algusest peale, püüab uue perioodi eel kaardistada neid kitsaskohti, mida kuni 26aastased piirkonnas näevad ja tajuvad ning tahab erinevate tegevustega noori senisest enam aktiveerida. Noortele antakse ülevaade rahastamisvõimalustest, samuti viiakse neid kokku piirkonna edukate ettevõtja-

tega, et koostöös tekiks uusi põnevaid ideid, mida noored saaksid ise ellu viia.

Ettevõtted ja noored kokku

“Oleme korra koos istunud ja siis jäi kõlama mõte, et meil on piirkondi, kus noored on aktiivsemad - näiteks Sonda ja Maidla ning need, kes õpivad Kiviõli 1. keskkoolis -, aga ka piirkondi, kus noored pole nii hästi kaasatud - näiteks Aseri ja

Kohtla. Esimene samm võiks olla see, et piirkonnad, kus noortetöö on paremini organiseeritud, annaksid oma oskused ja teadmised edasi sinna, kus see nii hästi käima läinud pole,” rääkis Virumaa Koostöökogu juhatuse liige Kaja Kreisman.

Lisaks räägiti kohtumisel ideest näidata piirkonna noortele neid ettevõtteid ja ettevõtmisi, mis on olnud edukad Virumaa Koostöökogu piirkonnas, aga viia neid vaatama ka mõningaid Eesti ettevõtteid, kes paistavad silma sellega, et on ellu viinud mõne omamoodi idee.

Näitena tõi Kreisman tootja, kes teeb kõverat parketti.

Oluline on tekitada kontakt noorte ja ettevõtete vahel, kaardistada asutused, kes on valmis noori tööle võtma.

Töötamise võimaluse loomist peab oluliseks ka teine Virumaa Koostöökogu juhatuse liige, Gerri Alamets, kes on piirkonna üks hinnatumaid noorsootöötajaid. “Oleks oluline kaaluda võimalust maleva tegemiseks. Maidlas me seda tegime ja tulemused on väga head - just kodust kaugemal toimuvad malevad annavad lisaks võimalusele taskuraha

teenida oskuse iseseisvalt hakkama saada,” ütles ta.

Vajavad oskaja tuge

Virumaa Koostöökogu noortele suunatud meetme eesmärk on pakkuda võimalust oma ideede elluviimiseks just noortele endile. Selleks, et seda võimalust tutvustada, kutsutakse kokku piirkonna noored, kes on huvitatud teostamisvõimalusi uurima ja kasutama.

“Küll tuleb arvestada sellega, et kui noortel on idee, mida nad tahaksid ellu viia, peab neil olema täiskasvanute

tugi. Kasvõi selleks, et oleks keegi, kes vahepeal mõne tunnustava sõna ütleks või vajadusel tiibu kärbiks, kui mõtted hakkavad liiga kõrgelennuliseks ja teostamatuks muutuma,” ütles Alamets.

Võimalus noorte endi ideid ellu viia on ka noortejuhendajate kaudu. “Tuleb kuulata noorte ideid ja teha neid asju, milles nad hea meelega kaasa löövad,” lisas ta. Sellel eesmärgil viidi kohalike noorte seas läbi küsitlus, kus uuriti, kuidas nad praegu oma vaba aega veedavad ja millistest asjadest nad puudust tunnevad.

Uue perioodi suur eesmärk jääb samaks: Virumaa

Kui senine Virumaa Koostöökogu strateegia on viimased viis aastat keskendunud eelkõige turismivaldkonna arendamisele, siis ka uuel perioodil on see tähelepanu keskmes koos keskonnasõbralike ja innovatiivsete lahenduste ja ettevõtluse toetamisega, mille tulemusena peaks elukeskkond Virumaa südames muutuma senisest mõnusamaks ja atraktiivsemaks.

Kui Virumaa Koostöökogu strateegia muutmist viis aastat tagasi ning ka nüüd, kui aastal Leaderi tegevustega alustas, seati peamiseks eesmärgiks, et inimestel oleks siinses piirkonnas hea elada ja nende väljavool peatuks. Kui Leaderi toetuste maht pole nii suur, et suudetaks inimeste väljavoolu peatada, siis eesmärk, et inimestel oleks piirkonnas hea elada, jäi alles pärast

strateegia muutmist viis aastat tagasi ning ka nüüd, kui aastal Leaderi tegevustega alustas, seati peamiseks eesmärgiks, et inimestel oleks siinses piirkonnas hea elada ja nende väljavool peatuks. Kui Leaderi toetuste maht pole nii suur, et suudetaks inimeste väljavoolu peatada, siis eesmärk, et inimestel oleks piirkonnas hea elada, jäi alles pärast

Turismile keskendumine oli õige

Virumaa Koostöökogu alustas kolme rahastamis-meetme ja -suunaga, mis

keskendusid piirkonna kompetentsi kasvatamisele, noortele ja investeeringutele. Investeeringumeetmest, mis oli mahult kõige suurem ja kuhu esitati ka kõige enam taotlusi, said toetust nii külakeskkond kui turismi-objektide rajamine. Nii ehitati Virumaa Koostöökogu toel Lüganuse külaplats koos kölakoja ja valgustusega, Miilas renoveeriti külamaja ning Kõrtsialusele ehitati külustuskeskus. Viimane on hea näide külakeskkonna ja turismivaldkonna ühendamisele nii, et seltsimajal on mitmeid funktsioone ja ettevõtluse abil suudetakse seda

Perioodil 2009-2014 esitati VIKO-le kokku 138 projektitaotlust kogumahus ligemale 3,5 miljonit eurot.

Nendest toetati 95 projekti, mis teeb rahastatud projektide määraks 68,8%.

Rahastatud projektide kogumaht oli enam kui 2,3 miljonit eurot.

Esimese strateegiaperioodi positiivsed küljed:

- * tegevusgrupi intriigivaba olemus ja stabiilsus, alt üles otsustamine;
- * organisatsiooni kompaktsus, liikmete teadlikkus tegevustest;
- * sihipärane liikumine, inimeste koondumine ühe teema ümber (SüdameTee), koostöö osapoolte vahel (ilma Leaderi meetmeta poleks tekkinud);
- * suhteliselt kõrge aktiivsus väikese tegevusgrupi jaoks, üle keskmise koostöövõimekus;
- * kolme sektori võrdne kaasatus võrreldes algusaegadega, ka ressurside suhteliselt võrdne jaotumine.

Eelmise strateegiaperioodi negatiivsed küljed:

- * tegevusgrupi väiksus, vähe ressursi kasutamiseks, grupp ise saab vähe tegevusi ellu viia;
- * piirkonna rahvaarv - pidevalt tuli tegeleda abikõlblikkuse tõestamisega;
- * haldusleping ja PRIA-poolne kontroll - suurendas halduskoormust; samas on tänu kontrollile tegevusgrupi asjad korrast;
- * teadmatus Kohtla valla ühinemise osas;
- * ühe olulise objekti (Kiviõli seiklusturismi keskus) ning Kiviõli linna mittekülvamine piirkonda.

ka mõistlikult ülal pidada.

Lisaks Kõrtsialuse külustuskeskuse külalistemaja ehitamise toetamisele, mis oli Virumaa Koostöökogu ajaloos kõige suurem investeeringutoetus, ulatudes toona üle kolme miljoni krooni, toetati ka Maidla mõisa infokeskuse väljaarendamist. Virumaa Koostöökogu juhatuse esimehe Andrea Eiche hinnangul on Maidla mõisakompleksi arendamine olnud üks hea näide eraldatud toetustest.

Sisuliselt sai juba pärast kaheaastast rahajagamist selgeks, et raha, mida jagatakse, on napp ja otsustati keskenduda eelkõige turismivaldkonna investeeringutele. Nii muudeti viis aastat tagasi strateegiat nõnda, et investeeringumeede jagati kaheks: toetati turismivaldkonna infrastruktuuri ehitamist, aga ka teenuste arendamist.

Ka uus periood ei ole

turismivaldkonnale selga keeranud: turismiteenuste arendamine on jätkuvalt üks peamistest suundadest. 35 protsenti kogu toetuste mahust suunatakse just turismiteenuste ja -toodete arendamisele.

Ettevõtlus ja noored on olulised

Seitsme aasta tagustest toetustest on jäänud alles noortele suunatud toetused. Küll on nende sisu muutunud selgemaks ja konkreetsemaks. Kui algselt mahtus meetme "Noored maale" alla väga palju erinevaid tegevusi, mille seotus noortega polnud alati just suur, siis viis aastat tagasi strateegiat muutes otsustati noortele suunatud meetme mahtu vähendada, aga keskenduda noorte endi aktiivsuse tõstmisele. Seda suunda jätkatakse ka uuel perioodil, püüdes piirkonna

noori senisest veel enam kaasata ja tõsta nii nende aktiivsust.

Noortemeetmes on seotud kaks olulist teemat: noored ja ettevõtlus. Ettevõtluse toetamine, mille tarbeks viis aastat tagasi loodi eraldi meelde, on uuel perioodil eesmärk number üks. Ettevõtted saavad toetust nii mikroettevõtluse arendamise kui turismiteenuste ja -toodete arendamise meetmest.

"Oleme jõudnud nii kaugel, et ootame just reaalse töökohtade kasvu," ütles Eiche, et ettevõtlike inimeste huvi toetuste vastu on suur. Ainuüksi Sondast on kolm ettevõtjat uue perioodi raha jagamise vastu huvi tundnud ja see viitab, et ettevõtluse toetamine on õige suund.

Kolmas meede, mis kohe alguses loodi ja mille eesmärk oli tõsta piirkonna kompetentsi, on samuti alles ja sinna suunatakse toetuste

Üks eelmise rahastusperioodi uusi objekte on Ojasaare spordiplatsi teenindushoone.

südames on mõnus elada

Kõige enam on toetusi saanud Lügane vald, sh ühinenud Püssi linn ja Maidla vald, mis on selle suurust arvestades loogiline. Kokku esitati 61 projekti, millest rahastati 44 kogumahus 865 000 eurot.

Kõige vähem on toetusi saanud Sonda vald. Seejuures on aga tähelepanuväärne, et edukate projektide osakaal on kõige suurem. Kokku esitati 16 projekti, millest rahastati 14 kogumahus 425 000 eurot.

Aseri vallast esitati 16 taotlust, millest rahastati 11, Rägavere vallast 31, rahastati 19.

kogumahust veidi enam kui 10 protsenti.

Kõige uuenduslikum meede uuel perioodil on nutikate energialahenduste kasutuselevõtmine. "Kindlasti pole see koht, kust saaks küsida toetust hoonete soojustamiseks, vaid eesmärk on leida häid lahendusi hoonete energiasäästu suurendamiseks, olgu see siis vihmavee kasutamine WC-s või soojuse tagastusega ventilatsioonisüsteem," selgitas Eiche.

Arutelu selle üle, kas energia- ja keskkonnasäästu teema võiks olla eraldi meetmena või peaks see hindamisel boonust andma, oli pikk, kuid lõpuks otsustati siiski selleks eraldi toetusmeede teha, sest vastasel juhul oleks hindamine läinud väga keeruliseks.

Meetmed avatakse uuel aastal

Virumaa Koostöökogu üldkoosolek andis oma heakskiidu uuele strateegiale juuni alguses. Pärast seda läheb strateegia põllumajanduse registrite ja informatsiooni ametile (PRIA), kes edastab selle kinnitamiseks põllumajandusministeeriumile. Ministeerium lubab strateegia kinnitamist aasta

Taotluste hindamise aluseks on hindamiskriteeriumid, mis on olemuslikult kaheks jaotatud:

* **projekti sisuga seotud hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 70%), sh vastavus VIKO strateegiale (15%); mõju VIKO meetme eesmärgile ja indikaatorite täitmisele (25%); koostöö ja innovaatilisus (15%); projekti jätkusuutlikkus (15%);**

* **projekti vormi ja taustaga seotud hindamiskriteeriumid (osakaal kokku 30%), sh projekti tegevuskava ja eelarve selgus (15%); taotleja kogemus/pädevus ja jätkusuutlikkus (15%).**

lõpuks ning pärast seda, tõenäoliselt uue aasta esimeses pooles jõutakse nii kaugele, et avatakse uute meetmete järgi taotlusvoorud.

Virumaa Koostöökogu taotlusvoorud olid viimati avatud 2012. aasta teises pooles. 2013. aastal jagati varasematest projektidest üle jäänud raha nendele, kes

2012. aasta voorudes joone alla jäid ja 2014. aastal said toetust vaid tegevusgrupi enda projektid, mis olid seotud turismivõrgustiku ellukutsumise ja arendamisega.

"Võib öelda, et eelmise perioodi eesmärgid on laias plaanis täidetud ja loodame sama ka uuel perioodil," sõnas Eiche.

Strateegia 2015-2023

Visioon

Aastal 2023 on Virumaa Koostöökogu territooriumil välja arendatud Eesti tuntuim seikluslik puhke- ja turismipiirkond koos uute ja huvitavate toodete ning teenustega. Piirkond on maailma mastaabis unikaalne, põimides põlevkivikaevandamise ning mitmekesise looduse keskkonnasõbralikul moel üheks tervikuks. VIKO toel on regioonist kujunenud atraktiivne ning hinnatud elu- ja ettevõtluskeskkond.

Visiooni täitmiseks on VIKO-l tarvis panustada kolme arenguvaldkonda:

* **ettevõtlus ja turism - (turismi)teenuste arendamine, kohaliku tooraine väärindamine mikroettevõtluse tasandil, innovatsioon ettevõtluses, võrgustikutöö, turundus, tootearendus, teenuste kvaliteedi tõstmine, kultuuri- (sh suurürituste) ja sporditegevuse sulandamine turismivaldkonda;**

* **taristu - uuenduslike planeeringute läbiviimine, vajaliku uue (turismi)taristu arendamine, energiasäästu ja taastuvenergia arendamine;**

* **kompetentsid - elanike kompetentside tõstmine, sh ettevõtlikkushoiakute kujundamine alates koolist, noorte ja alustavate ettevõtjate mentorlus jms.**

MEEDE 1 - Mikroettevõtluse arendamine

* Eesmärk: piirkonnas on kasvanud jätkusuutlike töökohtade arv ja/või tõusnud uuenduslike kohalikul ressursil põhinevate teenuste ja toodete arv ning mitmekesisus.

* Osakaal kogurahastusest: 30%.

* Abikõlblikud tegevused: investeringud hoonetesse, taristusse, sisustusse ja seadmetesse, seadmete ekspluateerimisega seotud koolitused, investeringut toetava tarkvara kasutusele võtmine, investeringut toetavate turundustegevuste teostamine.

* Mitteabikõlblikud tegevused: turismiteenuste ja -taristu arendamine (vt meede 2, toetatavad tegevused), investeringut ettevalmistavad tegevused (kinnistu ost, projekteerimine jms), mootorsõidukite ost, va kui need on vältimatult vajalikud teenuse osutamiseks, põllumajandustehnika ost, va väiksemahulised (maksumusega kuni 5000 eurot) põllumajanduslikud seadmed kohaliku toidu tootmiseks, üldharivad koolitused, projektijuhtimise kulud ning püsi- ja halduskulud, vabatahtlik töö, kõik muud Leaderi määrusest tulenevad mitteabikõlblikud tegevused ja kulud.

* Toetuse saajad: mikroettevõtted.

* Maksimaalne toetusmäär 35 000 eurot, toetuse osakaal on kuni 60% kogumaksumusest.

MEEDE 2 - Turismiteenuste ja -toodete arendamine

* Eesmärk: piirkonna võimekus turistide teenindamiseks on kasvanud.

* Osakaal kogurahastusest: 35%.

* Abikõlblikud tegevused: investeringud majutus- ja toitlustusasutuste ning muude turismitoodete ja -teenuste arendamiseks, investeringud turismitaristu rajamiseks/arendamiseks (nt viidastamine), investeringut toetava tarkvara kasutusele võtmine, investeringut toetatavate turundustegevuste teostamine.

* Mitteabikõlblikud tegevused: investeringut ettevalmistavad tegevused (kinnistu ost, projekteerimine jms), mootorsõidukite ost, va kui need on vältimatult vajalikud teenuse osutamiseks, põllumajandustehnika ost, üldharivad koolitused, projektijuhtimise kulud ning püsi- ja halduskulud, vabatahtlik töö, kõik muud Leaderi määrusest tulenevad mitteabikõlblikud tegevused ja kulud.

* Toetuse saajad: mikroettevõtted, kolmanda sektori organisatsioonid, kohalikud omavalitsused, Virumaa Koostöökogu.

* Maksimaalne toetusmäär 60 000 eurot, toetuse osakaal on kuni 60 protsenti kogumaksumusest, välja arvatud Virumaa Koostöökogu poolt ellu viidavad, kogu piirkonda hõlmavad projektid, kus toetuse osakaal on kuni 90%.

MEEDE 3 - Nutikate energialahenduste kasutusele võtmine

* Eesmärk: piirkond kasutab nutikaid energialahendusi.

* Osakaal kogurahastusest: 15%

* Abikõlblikud tegevused: investeringud taastuvenergia tootmiseks vajalike seadmete soetamiseks ja paigaldamiseks; investeringud muude keskkonnasäästlike lahenduste kasutusele võtmiseks, va hoonete soojustamine; investeringu objektiga seotud koolitused.

* Mitteabikõlblikud tegevused: võrguinverterid üle 11 kW või mis ületavad tootmisprotsessis või hoonetes kuluvat energiahulka aastas üle 10%, hoonete soojustamine, ettevalmistavad tegevused (projekteerimine, uuringud jms), projektijuhtimise kulud ning püsi- ja halduskulud, vabatahtlik töö, kõik muud Leaderi määrusest tulenevad mitteabikõlblikud tegevused ja kulud.

* Toetuse saajad: mikroettevõtted, kolmanda sektori organisatsioonid, kohalikud omavalitsused, Virumaa Koostöökogu.

* Maksimaalne toetusmäär 15 000 eurot, toetuse osakaal on kuni 60 protsenti kogumaksumusest.

MEEDE 4 - Maaelu ja turismi kompetentside tõstmine

* Eesmärk: kogukonna ettevõtlushoiakud on kõrged, inimeste silmaring on lai ja oskusteadmiste tase kõrge.

* Meetme osakaal kogu rahastusest: 13%.

* Abikõlblikud tegevused: õppereisid ja koolitused, õppeprogrammide ettevalmistamine ja läbiviimine, keskkonnateemalised sündmused, ökoinnovaatiliste ja nutilahenduste väljatöötamine, koostöö haridus- ja teadusasutustega, uuringud ja analüüsid, võrgustike ja koostöö arendamisega seotud tegevused ja sündmused, tegevuste elluviimiseks vajaliku inventari soetamine, koostööprojektide kavandamine ja elluviimine, sh rahvusvaheliselt.

* Mitteabikõlblikud tegevused: ehitustegevus, külapidude ja muude tähtpäevade korraldamine, mootorsõidukite ost, stipendiumid, projektijuhtimine, kõik muud Leaderi määrusest tulenevad mitteabikõlblikud tegevused ja kulud.

* Toetuse saajad: ettevõtjad, kolmanda sektori organisatsioonid, kohalikud omavalitsused, Virumaa Koostöökogu.

* Maksimaalne toetusmäär 15 000 eurot, sh võivad inventari soetamise kulud toetuse mahust moodustada kuni 20%, kuid mitte üle 2000 euro. Toetuse osakaal on mittetulundusühingutel, sihtasutustel ja omavalitsustel kuni 90%, ettevõtetel kuni 60%.

MEEDE 5 - Noorte aktiveerimine ja kaasamine

* Eesmärk: noorte ettevõtlikkushoiakud on kõrged, silmaring lai ning oskusteadmiste tase kõrge.

* Meetme osakaal kogu rahastusest: 7%.

* Abikõlblikud tegevused: noortelaagrite, -malevate jms korraldamine ning nendega seotud kulud, ettevõtlikkust arendavad tegevused ning nendega seotud kulud, oskuste arendamisega seotud tegevused ning nendega seotud kulud (koolitused jms), siseriiklike õppereisidega seotud kulud, tegevuste elluviimiseks vajaliku inventari soetamise kulud, võrgustike ja koostöö arendamisega seotud tegevused ja sündmused, koostööprojektide kavandamine ja elluviimine, sh rahvusvaheliselt.

* Mitteabikõlblikud tegevused: ehitustegevus, külapidude ja muude tähtpäevade korraldamine, mootorsõidukite ost, stipendiumid, projektijuhtimine, kõik muud Leaderi määrusest tulenevad mitteabikõlblikud tegevused ja kulud.

* Toetuse saajad: ettevõtted, kolmanda sektori organisatsioonid, kohalikud omavalitsused, Virumaa Koostöökogu.

* Maksimaalne toetusmäär on 7000 eurot, millest inventarikulud võivad moodustada 30%. Toetuse osakaal on mittetulundusühingutel, sihtasutustel ja omavalitsustel kuni 90%, ettevõtetel kuni 60%.

Kohtla vald kasvatas Virumaa Koostöökogu suuremaks

Veebruarikuus liitus Virumaa Koostöökoguga Kohtla vald, mis tõi sisse Leaderi tegevusgruppi juurde nii lisaraha kui ka olulisi ja põnevaid turismiobjekte.

Virumaa Koostöökogu sai endale veebruaris uueks liikmeks Kohtla valla, kes soovis oma senisest Leaderi tegevusgrupist, Kirderanniku Koostöökogust lahkuda. Kohtla vald võttis otsuse tegevusgrupi vahetamise kohta vastu juba 2013. aasta detsembris. Selle aasta veebruaris jõuti nii kaugele, et Virumaa Koostöökogu sai Kohtla valla liikmena vastu võtta.

Kasv on positiivne

Virumaa Koostöökogu juhatuse liikme Andrea Eiche sõnul olid nemad valmis Kohtla valla vastu võtma kohe, kui sealne volikogu sellise ettepaneku vastu võttis.

Vastuvõtmise venitas pikale kohtuvaidlus: Kohtla-Nõmme vald vaidlustas Kohtla valla otsuse kohtus, viidates sellele, et Kohtla valla lahkumisega kaob neil Kirderanniku Koostöökoguga ühine piir, mistõttu ei saa ka nemad enam sellesse koostöökogusse kuuluda. Tartu halduskohus jättis Kohtla-Nõmme kaebuse rahuldumata, mispeale vald kaebas otsuse ringkonnakohtusse.

Pärast uue Leaderi määruse jõustumist kinnitas põl-

lumajandusminister, et ühise piiri puudumine ei takista Kohtla-Nõmme vallas Kirderanniku Koostöökogusse kuuluda. Seejärel sõlmisid Kohtla ja Kohtla-Nõmme vald kompromissi, mille ringkonnakohus detsembris kinnitas.

Virumaa Koostöökogule tähendab Kohtla valla liitumine seda, et väikene Leaderi tegevusgrupp kasvab veidi suuremaks. "See kasv ei tõsta meid küll veel 10 000 liikmega tegevusgruppide sekka, kuid territooriumi ja liikmete arvu kasv tähendab ka suuremat arvu toetusi, mida me oma meetmete kaudu jagada saame," ütles Eiche. Tema sõnul pole vähe oluline ka see, et Kohtla valla liitumisega tuleb tegevusgrupile juurde mitmeid olulisi turismiobjekte. Kuna turismiettevõtluse arendamine on Virumaa Koostöökogu üks prioriteete, toob see tegevusgrupile, samuti loodud turismivõrgustikule tubli lisa.

Ühised teemad

Kohtla endine vallavanem Hannes Lumiste tõi Virumaa Koostöökoguga liitumise

Kohtla valla liitumisega said olulist täiendust Virumaa koostöökogu turismiobjektid, liitujate seas on ka Kukruse polaarmõis.

positiivse küljena esile selle madalamat liikmemaksu. "Need summad tunduvad ehk mõnele marginaalsed, kuid meie jaoks on see oluline, seda enam, et väiksemast liikmemaksust võidavad ka ettevõtjad ja mittetullundusühingud," ütles ta.

Need liikmed, kes olid liitunud Kirderanniku Koostöökoguga, ei lähe automaatselt üle Virumaa Koostöökogusse, vaid liitumiseks tuleb teha avaldus. Praegu on Kohtla vallast liitunud kolm: lisaks vallale veel OÜ Furmentum ehk Valaste

puhkeküla, ja SA Kukruse Polaarmõis.

Lumiste kinnitas, et neil on Virumaa Koostöökoguga palju ühist. Suurem osa Kohtla valla territooriumistki kuulub kunagisse Lüganuse kihelkonda. "Virumaa Koostöökogu paneb suuremat rõhku turismile, mis on ka meile oluline teema, just meie põhjakaldal, ja seal on meil kindlasti Aseri ja Lüganusega palju ühist," lisas ta, tunnistades, et kokupuutepunkte on Kohtlal mõlema tegevusgrupiga. Küll olid organisatsioonid

sedalt, et tasub Virumaa Koostöökogus proovida. Seni pole olnud põhjust kahetseda - Virumaa Koostöökogu seltskond on olnud väga sõbralik ja kaasanud uued liitujad aktiivselt nii strateegia koostamisse kui turismivõrgustikku.

Ka Kukruse polaarmõisa perenaine Kaja Kama kiitis Virumaa Koostöökogu aktiivse kaasamise eest. "Me oleme uues tegevusgrupis väga vähe aega olnud ja alles viime ennast asjadega kurssi, kuid mina isiklikult olen juba praegu tundnud

õlatunnet rohkem kui eelmises tegevusgrupis," tunnistas ta. "Tundub, et uue piirkonna inimesi ühendavad lisaks koostöötajatele ka oluliselt tähtsamad väärtused ning see teeb tegutsemise ja kooskäimise rõõmsaks ja tulemuslikuks."

Kama sõnul on oht, et Kohtla jääb geograafiliselt Virumaa Koostöökogus kaugele kui seni Kirderanniku Koostöökogus, aga kui head suhted on mõlemas tegevusgrupis, siis on Kohtla nende vahel omamoodi sillaks ja see tuleb ainult kasuks.

Viru Toit püüab liikmete arvu laiendada

Viru Toit, mis koondab ligemale 40 kohalikku toidutootjat ja -käitlejat ning toitlustusettevõtet, loodab aasta lõpuks oma liikmete ringi veelgi laiendada ja tuua klientideni põnevaid tooteid väiketootjatelt.

MTÜ Kohalik Toit, mis on kogunud kohalikud tootjad kaubamärgi Viru Toit alla, on Virumaa väikeettevõtjaid ühendav organisatsioon, mis tegeleb kohaliku toidu propageerimisega. Praeguseks on koostöövõrgustikuga liitunud 39 ja Viru Toidu logo kandev telk on püsti nii suurematel üritustel kui ka väiksematel laatadel ja taluturgudel, kus Virumaa maitsete müümine on kõige lihtsam.

Senisest nähtavamad

Viru Toidu idee ja koostöövõrgustiku kutsusid ellu kaks Leaderi tegevusgruppi - Virumaa Koostöökogu ja Jõhvi ümbruse omavalitsusi koondav Kirderanniku Koostöökogu. Liikmeid on selle alla koondatud aga ka mujalt Virumaalt.

Viru Toit on viimase paari aasta jooksul seadnud enda

eesmärgiks olla võimalikult nähtav, et viia väiketootjate maitset tarbijateni. Nende logoga telk on olnud püsti nii laulupeol kui maamessil, aga ka rahvajooksudel. Kohaliku toorainet kasutati ka presidendi vastuvõtu laual.

"Ka sellel aastal oleme kindlasti kohal Energiajooksul ja meeste tantsupeol. Ehk ka veel Viru Folgil ja mõnel suuremal üritusel, kindlasti aga suurematel laatadel ja taluturgudel," lubab võrgustiku eestvedaja Veronika Meisner, et igal juhul saab kohalikke maitseid osta kahelt Ida-Virumaa suuremalt laadalt - Iisakus ja Avinurmes. Mullu suvel müüdi oma kaupa Jõhvi ja Kohtla-Järve turul ning loodetavasti tehakse seda ka tänava.

Maksimarketis valikus

Need, kes laadal või turul Viru Toidu telki üles ei leia,

võivad sisseoste teha Jõhvis Promenaadi talupoes, Konju talu poes Tallinnas või Rakvere Maksimarketis, kus eelmise aasta lõpust on samuti väike valik Viru Toidu alla koondatud maitseid väljas.

"Igal reedel viime oma kauba sinna müüki. Oleme pakkunud eelkõige pikema säilivusajaga tooteid: konserveeritud kurki ja peeti, mahla, vaarikamoosi ja mett," loetles Meisner. Katsetati ka leivaga, aga kuna selle realiseerimisaeg on lühike, siis loobuti - tüli oli sellisest müügist rohkem kui kasu.

See, et väiketootjad ketipoe riiulitele pääsevad, on aga suur võit omaette. Ainuüksi paberimajanduse kordajamine võttis kuu aega, sellele eelnesid veel läbirääkimised. "Oleme kaalunud ja mõelnud ka teiste kettidega koostööd teha, kuid selleni pole veel jõutud," tunnistab Meisner, et nii näiteks saab kaupa küll Maksimarketist, kuid mitte ETK teistest kauplustest, millest Konsum ja A ja O on oluliselt enam levinud ja

tooksid kohaliku kauba kätte laiemalt kui ainult kahes maakonnakeskuses.

Virumaa Koostöökogu tegevjuhi Kadri Kuusmiku sõnul on kohapeal toodetud toidu jõudmine kohalike elanikeni üks nende suuri eesmärgi. "Tahame, et toitlustaja võtaks tootjalt kauba, mitte ei eelistaks Poolast toodud odavamat toorainet. Viru Toit võib olla küll kallim kui mastoodanguna valmiv tava-kaup, kuid kohapealse toidu tarbimine on oluline ja see elavdab kohapealset majandust," ütles ta ning lisas, et kohapealse toidu eelistamisharjumusi võiks propageerida juba lasteaiast ja koolist alates.

Laienemine eesmärgiks

Meisneri kinnitusele on müügikohtade valiku laiendamise üks Viru Toidu eesmärkidest. Sisuliselt sündis ka Promenaadi talupoost just selliste müügikohtade nappusest, kus ka väiketootjad oma tooteid müüa saaksid.

"Võimalusel võiksime seliseid müügikohti ka juurde luua, aga seda ainult võrgustiku liikmete toel. Selleks peaks aga nende ring kasvama," tunnistab ta.

Ehkki viimase aasta jooksul on liikmeid juurde tulnud - nii näiteks on Virumaa Koostöökogu piirkonnast võrgustikuga liitunud OÜ Purtse Mõis, kes peab a'la carte kohvikut Purtse kindluses, aga ka OÜ Pagarikoda Sondast, kust saab tellida nii magusaid kui soolaseid torte ja suupisteid -, on arenguruumi veel küll. "Kohe, kui mõnda uut toodet kuskil näeme, siis püüame neid ka endaga liituma meelitada," kinnitas Meisner.

Üheks viimaseks põnevaks leiuks oli tšillimoos, mida OÜ Isetegime pakkus väga menukalt maamessil. Ja tegemist pole sugugi kusagil kaugel kasvatatud tšilliga, mis moosiks keedetud, vaid Virumaa kasvahoones kasvatatud kaunadega, millest perenaine keedab nii moosi kui kastet. "Alati on väljaskäimistel hitiks ka Konju

mõisa kitsejuust," kiitis ta.

Tunnustavad endi omi

Teist aastat järjest on Viru Toit tunnustanud ka oma liikmeid, valides välja parimad kolmes kategoorias.

Nii sai parima toitlustaja tiitli Jõhvis asuv Gruusia restoran Mimino, kes on vähesel ajaga klientide seas suurt populaarsust kogunud ning suutnud regiooni mitmekesisust tuua.

Eelmise aasta Viru Toidu parima teo tiitli sai R Capital OÜ Konju Mõisa Talu kaupluse avamise eest Tallinnas. Brändikomisjon hindas poe stiilipuhast interjööri ja seda, et pakutakse parimat talukaupa.

Aasta parimaks toidutootjaks valiti MTÜ Meie Pagar kui arenev ja uuenduslik organisatsioon, kes toodab eelkõige erinevaid pagari-tooteid.

Aasta varem valiti parimaks toitlustajaks Jäagri Grill, toidutootjaks Raudkivi talu õunaaed ja parimaks teoks Promenaadi talupoed Jõhvis.